

CURIERUL ORTODOX

PUBLICAȚIE
A BISERICII ORTODOXE
DIN REPUBLICA MOLDOVA

Apare din iunie 1995 cu binecuvântarea ÎPS Vladimir, Mitropolit
al Chișinăului și al Întregii Moldove
Nr. 02 (199), 14 februarie 2008

ÎNTÂMPINAREA DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS

2/15 februarie

“Acum slobozește pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feții tuturor popoarelor; lumina spre descoperirea neamurilor și slava poporului Tău Israel” (Luca 2, 29-32)

Astăzi, la 40 de zile de la mântuirea întrupare, adică de la Nașterea Domnului Iisus Hristos din Fecioara Maria, cinștim ziua ducerii Pruncului dumnezeiesc la templu din Ierusalim, de către Preasfânta lui Maică și de către Dreptul Iosif, ascultând de porunca Legii vechi și împlinind această poruncă.

Dar tot astăzi, cinștim și ziua când bătrânul Simeon, mișcat de Duhul Sfânt, a venit, și el, la templu, unde i s-a împlinit, înainte de moarte, așteptarea de a-L vedea cu ochii pe Mesia, precum i se făgăduise. Iar în pruncul cel adus la templu el a văzut, cu ochi proorocesc, noua putere de mântuire, pe care Dumnezeu a dăruit-o lumii, puterea de mântuire fără de margini a credinței în Hristos, putere mai tare decât toată puterea Legii vechi. Bucuros de această descoperire, bătrânul Simeon a venit în întâmpinarea pruncului Iisus, L-a binecuvântat și luându-L în brațe, plin de recunoștință, și-a cântat minunata lui cântare de preamărire, care ne arăta ce a văzut el despre pruncul Iisus.

Pentru el, Hristos este puterea cea mare de mântuire a lui Dumnezeu în lume, Hristos este lumina tuturor popoarelor, Hristos este slava lui

Israel cel vechi și a lui Israel cel nou.

Astfel, astăzi, prin glasul bătrânului Simeon, se întâlnesc, în templu, Legea veche a slovei, cu Legea cea nouă a Duhului Sfânt. Și Mântuitorul împlinește porunca Legii vechi, în numele nostru al tuturor, ca să ne facă pe toți liberi față de Legea veche, dar totodată ne cheamă și să primim Legea cea nouă, putere de mântuire a credinței în El, mai tare decât Legea veche, puterea de mântuire a tuturor popoarelor lumii. Această veste bună este darul cel mai de preț al întâmpinării Domnului de astăzi, de către Dreptul Simeon, la templu.

E ca și când fiecare din noi ar lua pe pruncul Iisus și ar zice, ca și Simeon: “Ochii mei Stăpâne, au văzut mântuirea Ta, pe care ai gătit-o pentru toate neamurile” Iar rugăciunea lui Simeon: “Acum slobozește pe robul Tău, Stăpâne”, nu vrea să spună numai că acela care a primit pe Iisus poate muri în pace, ci ea înseamnă că și cel care a primit pe Iisus și puterea Lui de mântuire, are cu sine puterea de a trăi și viața de aici, împăcat cu Dumnezeu, departe de robia păcatului și liber de tirania celui rău.

Bucuroși și îndatorați de această tainică veste bună, să rostim, deci și noi, cu bătrânul Simeon, cântarea lui de recunoștință, astăzi: “Acum slobozește pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feții tuturor popoarelor; lumina spre descoperirea neamurilor și slava poporului Tău Israel” (Luca 2, 29-32). Amin.

Înalt Prea Sfințitul Ieronim, Mitropolit de Theba și Levadeia, a fost ales Arhiepiscop al Atenei și a Toată Grecia

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe a Greciei s-a întrunit pe data de 7 februarie a.c., pentru alegerea succesorului Preafericitului Christodoulos, trecut la cele veșnice în ziua de 28 ianuarie.

Înalt Preasfințitul Mitropolit Ieronim al Tebei și Livadiei a fost ales de către Sfântul Sinodul al Bisericii Ortodoxe a Greciei după două tururi de scrutin, cu 43 de voturi. Noul întâistătător al Bisericii Ortodoxe din Grecia este cel de-al 20-lea Arhiepiscop al Atenei și al Întregii Elade.

Înalt Preasfințitul Mitropolit Ieronim s-a născut la 30 martie 1938 în localitatea Oinofyta. În anul 1967 a obținut licența

în Teologie la Facultatea de Teologie a Universității din Atena, în același an fiind hirotonit preot. Între 1977-1978 a frecventat cursurile Institutului pentru Bisericele Răsăritene din Regensburg (Germania). Între 1978-1981 a fost Secretar Șef al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe a Greciei. A fost ales Mitropolit al Tebei și Livadiei la data de 4 octombrie 1981. Noul Întâistătător al Bisericii Ortodoxe a Greciei va fi intronizat sâmbătă, 16 februarie 2008, la ora 11.00, în Catedrala arhiepiscopală din Atena. Duminică, 17 februarie, PF Ieronimos va oficia prima Sfântă Liturghie ca Arhiepiscop al Atenei și primat al întregii Grecii, tot în Catedrala arhiepiscopală din Atena, alături de membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe a Greciei.

Au rămas fără părinți și fără casă

Tragedia s-a întâmplat acum un an, într-o zi de martie. Nicolae, Ion și Marina Ciornea din Sărata Galbenă, Hâncești, și-au pierdut părinții într-un incendiu necruțător. Flăcările au mistuit până la temelii și casa familiei. Cei trei orfani au acum nevoie de ajutorul oamenilor cu inimă mare pentru a dobândi un acoperiș.

Nicolae are șapte ani și este elev în clasa întâi la liceul local. Ion și Marina, în vârstă de 14 și 15 ani, frecventează școala-internat, iar seara se întorc în casa unde și-au găsit refugiul după moartea părinților. După ce și-a înmormântat fiica, bunica și-a asumat întreaga responsabilitate pentru soarta celor trei orfani. Eudochia Palamari își dorește cu disperare să le asigure nepoților un viitor, o casă și o masă.

Acum, cei trei nepoți și bunica locuiesc în casa fiului mai mare al Eudochiei Palamari, iar acesta, la rândul său, are o familie, un copil mic. Toți patru dorm într-o singură cameră din această casă, care necesită și ea reparație capitală.

Potrivit vicepreședintelui Consiliului raional Hâncești, Igor Turcanu, autoritățile locale au folosit toate posibilitățile pentru a ajuta familia care trece printr-o perioadă dificilă, însă fondurile prevăzute în bugetul raional pentru astfel de scopuri sunt limitate. Ajutoarele acordate de administrație, alocația de 200 lei de care beneficiază copiii cu statut de orfani și pensia bunicii de 500 lei, rămân a fi insuficiente pentru ca acești copii să recapete un acoperiș și să ducă un trai decent.

Organizația obștească EveryChild (Moldova) a lansat o campanie de sensibilizare a opiniei publice și de colectare de fonduri pentru a cumpăra sau pentru a construi o casă celor trei copii și bunicii lor. Anatol Mamaliga, manager PR EveryChild Moldova, a declarat că orice om cu suflet mare poate face o donație în toate filialele MobiasBanca din țară pe conturile: Cod Bancar: MOBBMD22749, Mobias Banca, filiala nr.9(Centru), în MDL: 22514004989929; în EUR: 22246009785044. De asemenea, sunt binevenite materiale de construcție, mobilier, materiale de uz casnic, de care au mare nevoie cei trei orfani. Telefon de contact: 238669, 026950238, 026993688.

(După Info-Prim Neo)

STIMAȚI CITITORI! NU UITAȚI SĂ VĂ ABONAȚI LA “CURIERUL ORTODOX” PE ANUL 2008!

AGENDA DE LUCRU A ÎPS VLADIMIR, MITROPOLIT AL CHIȘINĂULUI ȘI ÎNTREGII MOLDOVE

29 ianuarie

La Palatul mitropolitan au fost convocați Prea Sfințiii Episcopi, Prea Cucernicii și Cuvioșii Secretari ai Eparhiilor, Protopopi, Șefi de Departamente.

28 ianuarie

Mitropolitul Vladimir a primit la Palatul mitropolitan slujitori și mireni din cuprinsul Mitropoliei Moldovei.

27 ianuarie

ÎPS Mitropolit Vladimir a liturghisit la Catedrala Mitropolitană.

22 ianuarie

Mitropolitul Vladimir a liturghisit alături de SS Alexei al II-lea și alți arhieri la Catedrala „Adormirea Maicii Domnului” din Kremlin (Moskova).

21 ianuarie

Mitropolitul Vladimir împreună cu președintele RM s-a deplasat la Moscova. Ierarhul a participat la manifestările prilejuate de înmânarea președintelui țării dlui Vladimir Voronin a premiului internațional „Pentru remarcabila activitate întru unitatea popoarelor ortodoxe”.

18-19 ianuarie

ÎPS Vladimir a oficiat slujba Liturghiei și sfințirea Agheasmei Mari la Catedrala Mitropolitană.

17 ianuarie

ÎPS Vladimir a efectuat o vizită la Eparhia de Edineț și Briceni.

14 ianuarie

ÎPS Vladimir a liturghisit în Catedrala „Sfântului Vasile cel Mare” din Edineț.

HIROTONII

14 ianuarie

În cadrul Sfinței Liturghii la catedrala „Sfântului Vasile cel Mare” din Edineț a fost hirotonit diacon Ioan Crețu pe seama parohiei „Sf. Irh. Alexei, Mitropolit al Moscovei” din s. Alexeevca, r. Edineț.

27 ianuarie

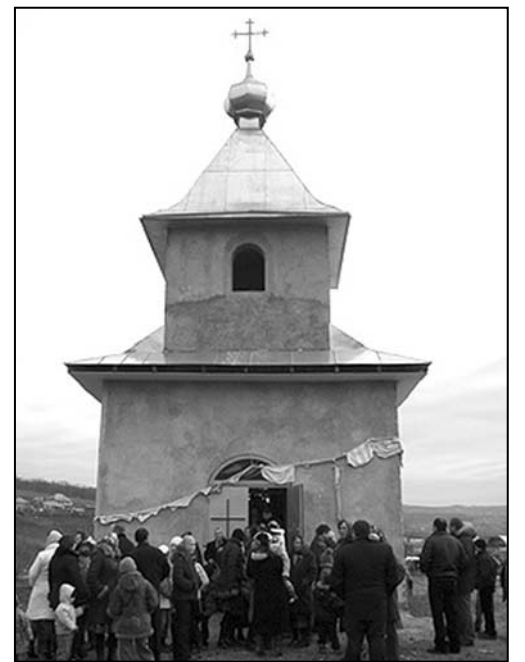
În cadrul slujbei la Catedrala Mitropolitană din Chișinău a fost hirotonit diaconul Ioan Gondiu, student în anul IV la Academia Teologică din Chișinău, în treapta de preot pe seama parohiei „Sf. M. Mc. Haralambie”, mun. Chișinău, iar Teodor Popovici, absolvent al Seminarului Teologic din Chișinău, promoția anului 2001, în treapta de diacon pe seama parohiei „Sf. M. Mc. Pantelimon”, s. Stoicani, r. Soroca.

Sfințirea bisericii din s. Hodorca

Cu binecuvântarea Mitropolitului Vladimir un grup de slujitori din raionul Ialoveni în frunte cu părintele protopop al circumscripției Prot. Mitr. Anatolie Stefanov au săvârșit slujba de sfințire a noii biserici cu hramul „Înălțarea Domnului” din s. Horodca.

Prima piatră la temelia acestei biserici a fost pusă în anul 1998, iar lucrările întru ridicarea acesteia au fost susținute de primăria localității în persoana domnului primar Ștefan Vlăsa, a omului de afaceri Anatolie Stati, care a donat circa 100 mii lei, precum și a credincioșilor din localitate în frunte cu părintele paroh Mihail Costin.

Deoarece biserica este finisată doar în interior, vice-președintele raionului dl Valeriu Erhan a promis să transfere din partea Consiliului raional circa 30 mii lei întru începerea lucrărilor în exterior.

Întrunirea conducerii Mitropoliei Chișinăului și Moldovei

La Palatul mitropolitan au fost convocați Prea Sfințiii Episcopi, Prea Cucernicii și Cuvioșii Secretari ai Eparhiilor, Protopopi, Șefi de Departamente.

Întrunirea a inclus dările de seamă anuale și a fost prezidată de către Mitropolitul Vladimir, care a făcut o scurtă retrospectivă a vieții bisericești din republică în anul 2007. Înalt Prea Sfinția sa s-a referit la evenimentele din eparhii, vorbind despre decesul PS Dorimedont, precum și despre hirotonia noului episcop PS Marchel și organizarea eparhiei de Bălți și Fălești.

Confruntările anului au constat în prevenirea paradei minorităților sexuale, interzicerea spectacolului amoral „Monoloagele vaginului”, precum și răspândirea fenomenului „aluatul de la Poceaev”. Au fost prezentate noile biserici, precum și locurile de biserici sfințite.

A urmat prezentarea acțiunilor sociale. Peste douăzeci de seminare au fost organizate în protopopiatele republicii în domeniul traficului de ființe umane. Au fost pregătiți formatori în problema anti-SIDA. Copii și tineri invalizi (circa 1000) au primit ajutoare financiare și materiale.

În continuare Mitropolitul Vladimir s-a referit la vizitele oficiale întreprinse

în Georgia, România, Etiopia și Tara Sfântă, precum și la alte evenimente din cadrul Mitropoliei.

Prea Sfințiii Episcopi Anatolie, Petru și Marchel au vorbit despre viața eparhiilor în anul precedent.

Șefii Departamentelor au venit cu rapoarte de activitate și proiecte pentru anul curent.

Au fost invitați reprezentanți ai Direcției culte din cadrul Ministerului Justiției, fiind abordate aspecte de implementare a noii Legislații despre culte și părțile lor componente. Despre necesitatea elaborării unui nou statut al Bisericii și, în special, pentru comunitățile religioase a vorbit dna Elena Batca, juristă în cadrul Direcției mitropolitane.

Au fost puse în discuție și alte probleme: confruntările cu Mitropolia Basarabiei în urma înființării a trei noi episcopii, acțiunile necanonice ale reprezentanților schismatici ai „Patriarhatului Kievean”.

S-a vorbit și despre disciplină, aspecte liturgice și canonice.

Până pe data de 7 februarie urmează să fie prezentate la Direcția mitropolitană propuneri întru elaborarea noilor statute pentru înregistrarea și funcționarea comunităților religioase.

după www.mitropolia.md

În îndepărtatul ianuarie al anului 1908, în Basarabia apărea una dintre cele mai importante publicații periodice basarabene, cu cea mai lungă perioadă de apariție: din ianuarie 1908 până în martie 1944. Prima publicație în limba moldovenească (așa se numea pe atunci) și anume revista bisericească „Luminătorul”, a fost un reper în procesul de constituire a presei naționale.

Astăzi, la o sută de ani de la apariția primului număr, era cu neputință să trecem cu vederea acest eveniment, cu atât mai mult cu cât revista există și astăzi. De 16 ani ea apare în serie nouă, sub egida Societății Culturale și Bisericești „Mitropolitul Varlaam” și a Mitropoliei Basarabiei.

Cu ocazia centenarului revistei, Biblioteca Națională a organizat

Maria Danilov, Silvia Grosu, scriitorii Iurie Colesnic, Andrei Vartic, Raisa Plăieșu, bibliograful Ion Șpac ș.a. Vorbitorii au elogiat personalități precum Constantin Popovici, Mitropolitul Gurie Grosu, Alexei Mateevici, colaboratori la revista încă de la începuturi.

Tot în cadrul simpozionului a fost prezentată cartea „Mitropolitul Gurie – misiunea de credință și cultură”,

Centenarul revistei „Luminătorul”

simpozionul științific „Un secol cu revista „Luminătorul”.

La deschiderea manifestării, protoiereul Petru Buburuz, președinte al Societății Culturale și Bisericești „Mitropolitul Varlaam” și actualul redactor-editor al revistei „Luminătorul”, a ținut să-i menționeze pe toți cei datorită cărora revista a rezistat în timp (sponsori, oameni de bună credință).

Au mai luat cuvântul cercetătorii

editată în 2007, coordonator Silvia Grosu.

După cum a afirmat Constantin Popovici, „revista a avut un rol cultural destul de mare. Ea era o singură revistă bisericească în care se publicau articole folositoare pentru suflet în graiul dulce moldovenesc... „Luminătorul” a trezit interesul pentru limba moldovenească, a întărit dragostea pentru ea... a trezit sentimentul național...”

Numărul aniversar al revistei „Luminătorul” va apărea în luna februarie. Protoiereul Petru Buburuz spune că acesta va fi unul cu totul deosebit. De asemenea, revista poate fi citită și în rețeaua Internet la adresa <http://www.luminatorul.wordpress.com>

Viorica Grosu (Jurnal)

BISERICA DUMNEZEULUI CELUI VIU

Taina întrupării virtuții dragostei dumnezeiești este prin excelență Biserica. Dumnezeu în trinitatea sa agapică căutând la cununa creației sale omul și-a trimis unicul său Fiu spre salvarea neamului omenesc și anume Fiul său va deveni cap și trup al unei realități noi ce va fi creată.

Învățătura despre Biserică sau așa numita ecleziologie a fost cel mai discutat subiect în secolul XX în cercurile teologice ortodoxe dar și în cele romano-catolice și protestante. Dar de ce atâtă discuție în jurul acestui subiect s-ar putea cineva întreba. Multitudinea discuțiilor despre ecleziologie se datorează faptului prezenței a mai multor factori. Unul dintre factori constituie dorința redescoperirii înțelesului autentic despre Biserică a creștinismului primar¹. Și anume regăsirea conștiinței că Euharistia este descoperirea însăși a naturii Bisericii și nu doar un simplu mijloc de dobândire a harului², sau o taină printre celelalte șapte taine³. O altă reînviere constituie faptul că dumnezeiasca liturghie iconizează, reprezintă eshatonul, adică Împărăția lui Dumnezeu. Desigur prezentarea elementelor de renaștere ecleziologică ar putea continua și mai departe. Dar este necesar de menționat că aceste redescoperiri ecleziologice nu constituie niște modernisme și reforme, ci redescoperirea diferitor aspecte de învățatură a Bisericii primare.

Dar cum s-ar putea astăzi de tradus în practică în parohiile din Republica Moldova toate aceste achiziții ecleziologice contemporane. În mod primordial atât clerul cât și poporul lui Dumnezeu, care reprezintă purtătorii preoției împărătești (*I Petru 2,9*) trebuie să-și asume angajamentul unui studiu individual teologic. Și nu a unor scriitori de carte teologică și duhovnicească ce dețin o concepție de lume obscurantistă, incontextuală, atemporală, și neadecvată dragostei înțelegătoare pentru lumea postmodernă în care trăim.

Viața în Biserică este un nou mod de existență în care persoana ce aparține unei parohii, adică prin definiție unei anumite comunități euharistice face experiența unei noi ontologii, denumită ontologia comuniunii. Fenomenul comuniunii nu este de origine umană ci dumnezeiască, în speță trinitară, adică coboară de la modul de existență a Sfintei Treimi.

Viața în parohie este prin excelență trinitară adică după chipului de existență a Sfintei Treimi.

Creștinii unei anumite parohii ca o condiție obligatorie trebuie să se cunoască unii pe alții. Căci viața în Biserică este una de natură relațională. Preotul parohiei este chemat de a-și forma comunitatea atât pe verticală prin întâlnirea cu Hristos cel viu cât și pe orizontală prin comuniunea cu toți membrii parohiei. Unul dintre aspectele cele mai importante ale existenței umane este comuniunea. Comuniunea este prerogativa de acțiune a Duhului Sfânt, (*II Corinteni 13,13*) căci el este acela care zidește comunitățile de ipostase

eclesiale. Chiar și psihologia psihanalistă, mai ales „școala lui Lacan” vorbește de realitatea subiectului care nu există decât în raport cu celălalt.⁴

Ecclesia (Biserica) nu trebuie percepută individualist, ci în primul rând ca popor al lui Dumnezeu care deja sunt înfiți de Dumnezeu Tatăl. Dar aici apare o problemă: cine este adevăratul popor a lui Dumnezeu? Desigur toți cei botezați fac parte din acest nou Israel, însă marea majoritate sunt „tabula rasa” în cele ale adevăratei vieți în Hristos și cu regret toți acești frați ai noștri s-au despărțit de Biserică. O parte din vină pentru acești oameni care au ajuns în starea în care sunt se datorează perioadei totalitarismului sovietic în care au viețuit.

Dar totuși, unde sunt generațiile de persoane educate de după 1990 încoace? Însă pentru aceștia ar trebui ca fiecare creștin atât cleric cât și laic să cugete, oare nu am fost eu cauză căderii pentru că ei astăzi să nu fie în Biserică? O persoană ca preot ar trebui să se gândească: oare nu predic eu mai mult despre antihrist, pașapoarte⁵, draci la fiecare metru pătrat, decât pe Hristos aducător de pace și bucurie, oare nu predic eu despre păcate, pun accent mai mult pe păcat decât pe transfigurarea persoanei în Hristos adică pe pozitivismul vieții în Hristos. Iar ca laic oare nu mă port eu aspru cu orice persoană (fie ateu) văzând în el din start un osândit al infernului, oare nu reproșez eu cu un tupeu de fariseu necredința altor oameni, oare nu am schimbat eu Vestea cea Bună dătătoare de bucurie adică Evanghelia, cu predaniile unor stareți care au răvnă dar fără cunoștință?

Astăzi viața în parohie trebuie pornită aproape de la zero pentru a forma o comunitate parohială solidă. La etapa contemporană oamenii sunt cu „vitezometrul” la zero. Acești oameni intră în biserică pentru a afla măcar aici o mângâiere, pentru că lumea nu le-o mai oferă, a pune o lumânare desperați de nedreptatea ce li se face de unii puternici ai societății, pentru că societatea în care viețuim astăzi se prezintă într-o stare de „omul pentru om este lup”. Și anume aici este momentul de a explica oamenilor frumusețea vieții în Hristos. Pentru că anume aceasta este și o rațiune de a fi a Bisericii Ortodoxe.

Așadar, parohia trebuie să constituie acel eveniment eclesial unificator care să ne adune să pregustăm din Împărăția ce va să vie ce se revelează la fiecare adunare euharistică, care să ne facă să intrăm fiecare într-o relație personală aprofundată cu Hristos și nu în ultimul rând pentru o cunoaștere interrelațională a membrilor unei parohii concrete.

Liturghia reprezintă o lucrare comună atât a preotului cât și a poporului lui Dumnezeu, și nu o obligație a clerului cum se întâmplă aceasta în culturile antice și în slujirea iudaică. Preotul, cel ce prezidează sinaxa euharistică este acea persoană care se roagă în numele întregii comunități adunate. Cu regret însă rugăciunile ce le spune preotul în taină nu sunt auzite de întreaga adunare participantă la acest eveniment eshatologic. Până în secolul VII aceste rugăciuni erau pronunțate în glas, în auzul fiecărui credincios. Dar în temeiul altor factori, acele profunde și frumoase rugăciuni au început să fie citite doar de către preot. Însă sub influența renașterii liturgice ortodoxe inițiată de așa teologi ca Nicolai Afanasiev, Alexander Schmemman, Ioannis (Ziziulas) mitropolitul Pergamului, aceste rugăciuni au început să fie citite în glas în multe biserici ortodoxe din Europa Occidentală și SUA.

Creștinul conștient nu trebuie să aște la Liturghie ca o persoană pasivă, privind ca un spectator la derularea unui act teatral. El trebuie să simtă Liturghia ca o adunare care a pătruns în dimensiunea veșniciei și să încerce să-și manifeste bucuria prezenței sale prin interpretarea diferitor cântări ce se cântă pe parcursul liturghiei împreună cu toți credincioșii (Crezul, Tatăl nostru).

Experiența prin excelență a Liturghiei este bucuria. Mântuitorul însăși de multe ori ne îndeamnă la bucurie. Liturghia este o dănuire, o strigare de bucurie și mulțumire de aceea momentul culminant, al adunării euharistice este săvârșirea Mulțumirii (din greaca veche Εὐχαριστία) adresată Dumnezeului Tatăl.⁶

Liturghia ortodoxă deține în ansamblul său și unitate în rugăciune. Adică pe parcursul celebrării euharistice creștinii adunați „în același loc” trebuie să se roage ca și cum ar constitui o singură gură. Rugăciunea personală practică în timpul Liturghiei separă pe credincios de această trâmbiță împreună rugătoare a corpului eclesial. Trăirea Bisericii primare era o trăire comunitară în special în timpul Liturghiei. Chiar și rugăciunile liturghiei ne oglindesc acest lucru.

Momentul culminant al liturghiei care constituie și „motivul de a fi” însăși a adunării euharistice reprezintă împărțirea credincioșilor. În Biserica

primară toți credincioșii care asistau la Sfânta Liturghie în final se împărțeau. Aceasta era și este regula corectă stabilită de Biserică. Ceea ce trăim noi acum în bisericile noastre este pe de-a-dreptul o „neînțelegere” liturgică. Toata rugăciunile liturgice ne îndreaptă spre împărțirea credincioșilor cu precuratele Taine. Dar în realitate ce se petrece, și mai mult ca atât, mințim pe Dumnezeu rugându-ne Domnului pentru ceea ce nu am făcut: „Să se umple gurile noastre de lauda Ta, Doamne, ca să laudăm mărirea Ta; că ne-ai învrednicit pe noi să ne împărțim cu sfințele, dumnezeieștile, nemuritoarele, precuratele și de viață făcătoarele Tale Taine.” Apoi „Drepti, primind dumnezeieștile, sfințele, precuratele, nemuritoarele, cereștile și de viață făcătoarele, înfricoșatele lui Hristos Taine...” Acum nu las să se înțeleagă că orice persoană, indiferent de starea sa se poate apropia de Sfințele Taine. Bineînțeles că o persoană care nu este un creștin conștient nu se poate apropia de Euharistie. Dar pentru aceasta este și stabilit preotul în parohie pentru ai face pe credincioși să fie creștini conștienți de chemarea la care au fost chemați. Pentru că unii din păcate s-au aranjat foarte bine în lumea aceasta și nu le este de interes renașterea liturgică care trebuie inițiată pe tărâmul nostru. O soluție pentru a-i face pe creștinii de astăzi să dețină o relație conștientă cu Hristos, pentru a se putea împărți la fiecare liturghie și pentru a fi o mărturie creștină adevărată în lume poate fi ținerea unor anumite mici cateheze de introducere în viața eclesială în fiecare parohie. Dar aceste cateheze nu trebuie formate în baza materialului teologic vechi ci pe învățături mai luminoase care au puterea de a transfigura persoana.

Aceste cateheze (este foarte important să nu fie lungi și plictisitoare) concomitent cu lucrarea preotului cu fiecare credincios, după o anumită perioadă de timp vor aduce ca prim fruct împărțirea la fiecare liturghie a jumătate din cei ce participă la liturghie.

Implementarea acestor cateheze de transfigurare a omului din individ în persoană vor aduce cu sine și inspirarea creștinului de a viețui în lume după poruncile lui Hristos. Indiferent ce meserie profesază această persoană, vânzătoare sau manager aceste persoane vor constitui o veritabilă mărturie creștină în lumea contemporană.

Biserica nu este un muzeu, Biserica nu este un vestigiu al arheologiei, Biserica nu este spațiul al superstițiilor, colacilor și a prosoapelor, Biserica nu este locul tipicarismului exagerat, Biserica este locul întâlnirii omului cu Dumnezeu Cel viu.

Stănila Iurie

(Note)

1 Această direcție a plecat de la dorința de debarasare a teologiei ortodoxe de „captivitatea babilonică” (George Florovsky), adică romano-catolică din sec. XIV- prima jumătate a sec. XX).

2 Desigur împărțirea cu precuratele Taine este și un mijloc de dobândire a harului, dar acest fapt nu trebuie privit doar într-un mod strict individualist, doar pentru o creștere spirituală. Euharistia are în primul rând o conotație ecleziologică. Vezi Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης Ζηζιούλας *Θέματα Εκκλησιολογίας* (Mitropolitul Pergamului Ioannis Ziziulas *Subiecte despre Ecleziologie*) <http://www.prder.com/code/dogmat1/perieh.htm>, este prezentă pe site și traducerea în engleză.

3 Adoptarea de către manualele teologice a învățaturii că Biserica Ortodoxă are șapte taine reprezintă o influență medievală romano-catolică. Vezi Зайцев Алексей, *Таинства Церкви: введение в изучение* (Zaitsev Alexei, *Tainele Bisericii: introducere în studiu*), <http://pravbeseda.ru/library/index.php?page=book&id=332>

4 Christos Yannaras, *Ortodoxie și Occident*, București, editura Bizantină 1995, p. 61.

5 Acest fenomen se întâmplă destul de des în Republica Moldova. De obicei el se întâlnește la creștinii care nu au o formare teologică. Sau dacă este prezenta atunci e una atemporală, medieval romano-catolicistă.

6 Anume Mulțumirea sau Euharistia este adresată lui Dumnezeu Tatăl de către Hristos. Hristos ca Biserică (Biserica este Trupul lui Hristos după teologia paulină) se roagă în timpul anaforalei Tatălui. În sec XII în Bizanț a avut loc o dispută teologică pe problema dacă Euharistia o primește sau este adresată și lui Hristos. Răspunsul a fost dat de către Nicolae Methonitul spunând clar că Hristos nu este doar Cel ce oferă dar și Cel ce primește Euharistia. Importanța acestor subtile deosebiri este extrem de relevantă, deoarece este necesar să cunoaștem pe cât este posibil rațiunii umane, rolul fiecărei Persoane dumnezeiești în timpul Liturghiei, altfel Sfânta Treime va rămâne o simplă dogmă, care nu v-a pătrunde în viața noastră de liturghie. Vezi Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης Ζηζιούλας, E. *Περί Δημιουργίας, Σωτηρίας, Χριστολογίας και Εκκλησιολογίας, Εκκλησιολογία* (Mitropolitul Pergamului Ioannis Ziziulas, *Despre creație, mântuire, hristologie și ecleziologie. Ecleziologie.*) <http://www.oodegr.com/oode/dogmat1/E7.htm>

CALENDAR ORTODOX

FEBRUARIE - FĂURAR

1 J 14 Înaintepraznuirea Întâmpinării Domnului; Sf. Mc. Trifon; Sf. Mucenite Perpetua și Felicitas.

2 V 15 (+) **Întâmpinarea Domnului. Sf. Mc. Iordan și Gavriil.**

3 S 16 Sfântul și Dreptul Simeon; Sf. Proorocița Ana.

4 D 17 **Duminica Vameșului și Fariseului. Cuviosul Isidor Peluziotul și Sfântul Mucenic Avramie.**

5 L 18 Sfintele Mucenite: Agata și Teodula.

6 M 19 Cuv. Vucol, episcopul Smirnei; Sf. Mc. Iulian, Fausta și Maxim; Cuviosul Varsanufie cel Mare.

7 M 20 Sf. Partenie, episcopul Damascului și Luca; Cuv. Luca; Sfinții 1003 Mucenici din Nicomidia.

8 J 21 Sfântul Mare Mucenic Teodor Stratilat și Sfântul Prooroc Zaharia; Sfintele surori Marta și Maria.

9 V 22 Sf. Mc. Nichifor; Sf. Mc. episcopi Marcel și Pangratie. (Odovania Praznicului Întâmpinării Domnului).

10 S 23 + Sf. Sfințit Mc. Haralambie; Sf. Mucenite Enata și Valentina.

11 D 24 **Duminica Fiului risipitor. Sf. Mare Mc. Teodor Tiron. Sf. Sfințit Mc. Vlasie, episcopul Sevastei; Sf. Teodora împărăteasa.**

12 L 25 Sf. Meletie, arhiepiscopul Antiohiei celei Mari și Antonie patriarhul Constantinopolului; Sf. Mc. Hristea.

13 M 26 Cuv. Martinian; Sf. Apostoli: Acvila și Priscila.

14 M 27 Cuvioșii: Auxentiu, Maron și Avraam.

15 J 28 Sfântul Apostol Onisim; Sfântul Mucenic Maior; Cuviosul Eusebiu.

16 V 29 Sfinții Mucenici Pamfil și Valentin; Cuv. Flavian.

17 S 1 Sf. Mare Mucenic Teodor Tiron și Sfânta Mariamna.

18 D 2 **Duminica lăsatului sec de carne. Sfântul Leon, episcopul Romei; Cuvioșii Agapit, Mariam și Pulheria.**

19 L 3 Sf. Irh. Grigorie Palama. Sf. Ap. Arhip, Filimon și Apfia; Cuv. Evghenie și Macarie.

20 M 4 Sfântul Leon, episcopul Cataniei și Agaton, episcopul Romei; Cuv. Visarion

21 M 5 Cuv. Timotei; Sf. Eustatiu, episcopul Antiohiei.

22 J 6 Aflarea Moaștelor Sfinților Mucenici din Evghenia; Cuv. Atanasie, Talasie și Limneu

23 V 7 + **Sfântul Sfințit Mucenic Policarp, episcopul Smirnei; Sf. Gorgonia.**

24 S 8 (+) **Întâia și a doua aflare a capului Înaintemergătorului și Botezătorului Ioan.**

25 D 9 **Duminica lăsatului de sec de brânză. Sf. Tarasie, arhiepiscopul Constantinopolului, Alexandru și Ipatie.**

26 L 10 Sfântul Porfirie, arhiepiscopul Gazei; Sf. Mc. Fotini; Sf. Teodor.

27 M 11 Cuvioșii Procopie Mărturisitorul și Talaleu Mărturisitorul.

28 M 12 Cuv. Vasile Mărturisitorul; Sf. Mc. Nestor.

29 J 13 Cuv. Ioan Casian și Gherman din Dobrogea.

Pomenirea sfântului sfințitului mucenic Haralambie

10/23 februarie

Sfântul Mucenic Haralambie, Episcopul Magnesiei, împreună cu martirii Porfirie și Vaptos și cele Trei Mucenite au suferit în anul 202.

Sf. Haralambie, Episcopul Magnesiei (Asia Mica) a răspândit cu succes credința în Mântuitorul Hristos, călăuzindu-i pe oameni pe calea mântuirii. Vestea despre practicile lui Haralambie a ajuns la urechile ighemonului Lucian și a comandantului de armată Luchie, care l-au arestat pe sfânt și l-au adus în fața judecății, unde el și-a mărturisit credința în Hristos, refuzând închinarea la idoli.

În ciuda vârstei înaintate (sfântul avea 113 ani), aceștia l-au supus la torturi inimaginabile. I-au rupt carnea cu cârlige de fier și l-au jupuit de piele, timp în care sfântul le mulțumea torționarilor săi, spunând: "Vă mulțumesc, fraților, că mi-ați reînnoit sufletul care dorește să se unească cu veșnicia!"

Văzând că sfântul rabdă durerile fără să scoată vreun cuvânt rău, doi soldați, Porfirie și Vaptos au crezut în Hristos și au fost omorâți prin tăierea capului cu sabia. La fel, alte trei femei care au văzut puterea sfântului de a îndura chinurile, l-au lăudat pe Hristos și au fost imediat martirizate.

Luchie a turbat de mânie la vederea celor întâmplare și a apucat el instrumentele de tortură, începând să-l rănească pe sfântul martir, când deodată mâinile i-au căzut ca secerate de sabie, rămânându-i atârinate de corpul sfântului. Apoi guvernatorul l-a scuipat în față pe sfânt și gura i s-a întors la ceafă.

Luchie l-a implorat pe sfânt să-l salveze cu rugăciunile sale și să se milostivească de el, iar martirul în bunătațe să s-a rugat pentru cei doi și s-au vindecat pe loc. La vederea acestor minuni, mulți din cei prezenți

au trecut la creștinism, printre care și Luchie, care a căzut la picioarele sfântului episcop și l-a rugat să-l boteze.

Luchie i-a spus despre cele întâmplare împăratului Septimiu Sever (193-211), care se afla atunci în Antiohia (vestul Asiei Mici). Împăratul a ordonat să fie adus Sf. Haralambie la el în Antiohia. Soldații i-au legat barba în jurul gâtului și l-au tras de ea pe drum. Apoi i-au înfipt un piron de fier în trup dar împăratul nu s-a mulțumit și le-a cerut să-l chinuie și mai mult, arzându-l încetul cu încetul. Dar Dumnezeu l-a ocrotit pe sfânt și acesta a rămas nevătămat.

La cererea păgânului împărat, ca să-i dovedească puterea Dumnezeului său, Sf. Haralambie a făcut multe și mari minuni cu harul lui Dumnezeu,

înviind din morți un tânăr și izgonind diavolul dintr-un om chinuit de 35 de ani, astfel încât mulți oameni au crezut în Hristos Mântuitorul. Chiar și fiica împăratului, Galinia, a trecut la creștinism zdrobind cu mâinile ei pe idoli, de două ori la rând, într-un templu păgân. Împăratul a mai dat ordin să-i zdrobească sfântului gura cu pietre și să-i ardă barba dar sfântul a întors flăcările asupra chinuitorilor săi.

Plin de răutate drăcească Septimiu Sever împreună cu un eparh numit Crisp au hulit numele lui Dumnezeu, îndrăznind să-L provoace pe Dumnezeu și să-L cheme să vină pe pământ să-i înfrunte pe ei, cei puternici. Atunci Domnul a dat un cutremur înfricoșător, ridicându-i pe cei doi păgâni în aer și nu i-a lăsat pe pământ până când Sf. Haralambie nu s-a rugat pentru ei. N-a trecut mult și după ce și-a revenit din sperietură, împăratul a dat din nou ordine să-l tortureze pe sfânt.

În cele din urmă, Sf. Haralambie a fost condamnat la tăierea capului cu sabia. În timpul rugăciunii dinainte de moarte, cerurile s-au deschis și sfântul a văzut pe Mântuitorul și pe îngerii săi. Sfântul martir i-a cerut lui Dumnezeu să aibă grijă de locul unde vor rămâne moaștele sale, ca acel loc să nu sufere niciodată de foame sau boli, să aibă prosperitate, pace, abundență de fructe, roade și vin, iar sufletele oamenilor din acel loc să fie mântuite. Domnul i-a promis că o să-i îndeplinească dorințele și s-a ridicat la cer împreună cu sufletul martirului Haralambie. Din mila Domnului, sfântul a murit înainte de a fi executat. Galinia a îngropat trupul martirului cu multă onoare.

În hagiografia și iconografia greacă Sfântul Haralambie este reprezentat ca preot, pe când sursele rusești îl prezintă ca episcop.

Pomenirea celui între sfinți părintelui nostru Leon papa Romei

18 februarie / 3 martie

Acest părinte al nostru Leon, pentru nespusa lui curăție, înțelepciune și bunătațe vieții, a fost hirotonit prin Duhul Sfânt episcop al Romei celei vechi. Ducând viață curată și plăcută lui Dumnezeu și păstorind turma lui cu cuvioșie, a nimicit în chip desăvârșit și bârfelile ereticilor, în vremea când s-a întrunit sfântul Sinod Ecumenic al patrulea,

la Calcedon, la care au luat parte 630 de părinți. El a scris multe lucruri în legătură cu credința ortodoxă și a înfruntat învățăturile ereticilor, care bârfeau și grăiau despre o singură lucrare și o singură voință întru Hristos Dumnezeul nostru. Deoarece bârfitorii aceia de Dumnezeu, împotrivindu-se adevărului, încercau să strice și să întoarcă dogmele cele insuflete de Dumnezeu dumnezeieștilor

părinți, fericitul acesta, plecându-se la rugămintea Sinodului și făcând multe zile post și priveghere și rugăciune stăruitoare către Dumnezeu însuflăt fiind de Duhul cel de viață făcător, a alcătuit o lucrare cu privire la cele ce erau discutate atunci, susținând cu putere, îndoita lucrare și cele două voințe în Hristos Dumnezeul nostru, și a trimis-o Sinodului cu o epistolă a sa. Preacuvioșii

părinți primind-o au fost mulțumiți și o socoteau ca pe un stâlp al Ortodoxiei. Sfântul Sinod, sprijinindu-se pe ea, s-a ridicat și a stat împotriva ereticilor cu mai multă îndrăzneală, și a biruit meșteșugirile de multe feluri ale lor. Iar minunatul Leon trăind încă multă vreme și strălucind ca un luminător cu faptele sale cele bune, la adânci bătrâneți s-a mutat către Domnul.

Pomenirea aflării cinstului cap al sfântului prooroc Înaintemergător și Botezător Ioan

24 februarie / 9 martie

În această lună, ziua a douăzeci și patra, Cinstul cap și de îngeri mult prețuit al Înaintemergătorului s-a aflat, întâia oară după bunăvoirea și arătarea sfântului Ioan Înaintemergătorul, de doi monahi oarecare, în casa lui Irod, mergând aceștia la Ierusalim, spre a se închina la purtătorul de viață mormânt al Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Iar de la acești monahi luându-l un oarecare olar, l-a dus în cetatea emesenilor și cunoscând olarul cum că prin mijlocirea sfântului cap avea bună norocire, îl cinstea în chip de negrăit. Când a fost să moară, l-a lăsat surorii sale, zicându-i să nu-l miște de la locul său, nici să-l descopere, ci numai să-l cinstească. Iar după moartea acelei

femei, sfântul cap al Botezătorului a ajuns de la unii la alții și mai pe urmă a ajuns la un oarecare Eustațiu monah și preot, care era de aceeași credință cu eresul arienilor. Acesta fiind alungat de către dreptcredințioșii din peștera unde locuia, căci precupețea tămăduirile care se făceau de sfântul cap și le arăta ca făcute de eresul lui, din voia lui Dumnezeu cinstul cap a rămas în peșteră și a fost ascuns acolo, până în vremea lui Marcel care era arhimandrit pe vremea împărăției lui Valentin cel tânăr și a lui Uraniu episcopul Emesiei. Atunci mulți având descoperiri, cinstul cap a fost găsit a doua oară, într-o oală de lut, care servea pentru apă și a fost adus și pus în biserică de episcopul Uraniu, făcând nenumărate tămăduiri și minuni.

Sfințirea și așezarea clopotului de 500 kg la biserica din Budești

Duminică 10 februarie a.c. locuitorii satului Budești au venit de dimineață la sfântul locaș. În această zi biserica din sat era neîncăpătoare. După serviciul divin, un sobor de preoți în frunte cu protopopul municipiului Chișinău prot. Zosima Toia au sfințit clopotul cel mare al bisericii.

Clopotele sunt obiecte importante

pentru biserică, el fiind acela care vestește cele mai importante momente din serviciul divin, dar și din viața parohiei.

Toți cei care au participat la cumpărarea clopotului au venit astăzi să-l vadă ridicat în clopotnița bisericii. Ridicarea clopotului a mers ca la carte. În câteva minute toate eforturile oamenilor au fost pe deplin răsplătite.

Budeștenii sunt bucuroși pentru că de astăzi vor avea un clopot pe care și-l permit doar cele mai mari biserici. Clopotul a fost turnat după vechile tehnologii păstrate cu strictețe, dintr-un aliaj special care conține argint aramă și plumb și a fost adus tocmai de la vestita fabrică de clopote din orașul Iaroslav (Rusia).

După cum a comunicat Nina Costiuc, primarul comunei Budești, costul bijuteriei de jumătate de tonă se ridică la 11 mii de dolari. Bani au fost adunați de la locuitorii satului, de la prieteni, de la oameni de bună credință și iată „avem un clopot care cu dangătul lui va prevesti că și pentru acest popor chinuit vor veni vești bune”.

Cei care au participat la acest eveniment au fost plini de emoții. Simion Foiu crede că evenimentul este o mare sărbătoare pentru suflet. La rândul său Olga Rusu zice că a simțit o bucurie în suflet, și puterea Domnului, iar Ana Balan consideră că a fost prezentă la un lucru sfânt, care nu se petrece în fiecare zi ci o dată la o sută de ani.

Ținem să amintim cititorilor că cel mai mare clopot din lume se află la Moscova și se numește Împăratul Clopotelor (Țari Kolokol) și cântărește 200 de tone.

Cor CO

APOLOGETII CREȘTINI

Față de persecuțiile împăraților romani și de atacurile filosofilor și păgânilor, reprezentanții Bisericii n-au rămas inactivi. Ei au trebuit să răspundă prin scris spre a se apăra de persecuțiile, acuzațiile și calomniile îndreptate contra lor de lumea păgână și spre a restabili adevărul cu privire la noua credință creștină.

S-a dat numele de apologeti scriitorilor creștini greci și latini din secolul al II-lea, care au aparat creștinismul și Biserica de ura, fanatismul, învinuirile și calomniile nedrepte ale păgânilor și de persecuțiile crude și sângeroase, dezlanțuite de Imperiul roman contra creștinilor. Apologetii greci sunt următorii: Quadratus sau Codratos care a înmănat împăratului Adrian (117-138), între 124-126, cu ocazia șederii sale la Atena, o apologie în favoarea creștinilor; Aristide, filosof din Atena, a înmănat către anul 139, împăratului Antonin Pius (138-161), o „apologie pentru creștini” în 17 capitole, prin care-i apăra de calomniile păgânilor. Ariston de Pella, și Decapolis din Palestina, este autorul dialogului „Disputa lui Iason și a lui Papisus despre Hristos”, scris în grecește pe la 140. Discuția a avut loc între iudeo-creștinul Iason, care apăra creștinismul și iudeul alexandrin Papisus, care, instruit și lămurit de Iason, se convertește la creștinism. Sfântul Iustin Martirul și Filosoful († 1 iunie 165) a scris multe lucrări și apărarea credinței creștine, dintre care cele mai importante sunt:

„Apologia I-a, adresată către 155 împăratului Antonin Pius și Senatului roman”, scriere de mare valoare, și care ne oferă o mărturie autentică despre viața creștină și despre Liturgia creștină primară.

„Apologia a II-a”, scrisă după 161, adresată Senatului roman, mai scurtă, cu conținut asemănător.

Dialogul cu iudeul Trifon, scris între 150 și 155, în care caută să convingă pe iudei de mesianitatea lui Iisus Hristos și de adevărul religiei întemeiate de El.

În apărarea credinței creștine, Sfântul Iustin dă o înaltă apreciere și valorilor culturii umane. În apologiile sale el afirmă că tot ce este bun și sublim, nu numai în filosofia și cultura greacă, ci la toate popoarele, în toată cultura umană precreștină, a fost împărțit lumii de Logosul divin, pe calea revelației naturale. De aceea, după părerea sa, „filosofia este bunul cel mai mare și vrednic de Dumnezeu, către Care numai ea singură poate să ne înalțe și să ne apropie”. (Dialogul cu iudeul Trifon, I). Înalta și înțeleapta lui cugetare creștină i-au adus Sfântului Iustin pe bună dreptate supranumele de Filosoful.

Tatian Asirianul, elevul lui Iustin, a scris pe la 170 o apologie, Cuvânt contra grecilor, și care combate cu severitate cultura greco-romană, viața, morală și așezămintele păgânilor, scoțând în relief superioritatea creștinismului.

Miltiade, originar din Asia Mică, a scris o Apologie, adresată la jumătatea secolului al II-lea, către împărații Marcu Aureliu (161-180) și Lucius Verus (161-169) și lucrările „Contra Grecilor” și „Contra Iudeilor”. Toate aceste opere s-au pierdut.

Apolinarie, episcop de Hierapolis, și Frigia, contemporan cu împăratul Marcu Aureliu, a scris: o apologie „Despre credință”, adresată lui Marcu Aureliu, „Contra Grecilor”, în cinci cărți, „Contra iudeilor”, în două cărți, „Despre adevăr”, în două cărți, dar toate s-au pierdut.

Meliton de Sardes, episcop la Sardes, și Lida, a scris numeroase lucrări din care s-au păstrat unele fragmente. Între acestea, se află și o Apologie, adresată împăratului Marcu Aureliu.

Teofil al Antiohiei († 183-185) a scris apologia „Către Autolic”, în trei cărți, probabil un magistrat păgân, în care apăra creștinismul de acuzațiile nedrepte al păgânilor, arată insuficiența păgânismului, scoțând în relief superioritatea doctrinară și morală a creștinismului.

Atenagora Atenianul, filosof creștin din Atena, a scris după 177 apologia „Solie pentru creștini”, adresată împăratului Marcu Aureliu, și care combate pe rând cele trei acuzații principale aduse de păgâni creștinilor: ateismul, imoralitatea și antropofagia.

Filosoful Hermias a scris lucrarea „Luarea în răs a filosofilor profani”, în care evidențiază contrazicerile și certurile dintre filosofii păgâni cu privire la Dumnezeu, la creație, lume și suflet.

„Scrisoarea către Diognet”, în 12 capitole, scrisă către 200, este o admirabilă descriere a vieții creștine. Creștinii duc o viață morală excepțională. Viața lor e o prefață a nemuririi cerești și a vieții de dincolo. „Creștinii trăiesc în trup, dar nu după trup; trăiesc pe pământ, dar viețuiesc ca în ceruri” (cap. VI). Ea este în fond o apologie a creștinismului.

Ca apologeti latini menționăm ca mai importanți pe Tertulian și Minucius Felix.

Tertulian († c. 240), născut pe la 160, la Cartagina, în provincia romană Africa, este un scriitor harnic și de mare talent. De la el ne-au rămas numeroase opere, câteva cu caracter apologetic, dintre care cea mai însemnată este „Apologeticum”, în 50 de capitole, scris în 197. Autorul demonstrează cu o logică impecabilă că persecuțiile contra creștinilor sunt ilegale și nedrepte. Se pedesește la creștini singur numele, calitatea lor de creștini, nu crima de drept comun, deoarece aceasta nu există – confessio nominis non examinatio criminis damnatur – mărturisirea numelui, nu examinarea vinei se condamnă (Apologeticum, II, 3, 11; Scorpiace, IX-X).

În morală, Tertulian, influențat de unele idei rigoriste ale sectei montaniștilor, apărută în Frigia, în Asia Mica, pe la 156-157, se arată foarte rigorist, interzicând creștinilor, contrar Sfântului Iustin, orice legătură cu valorile culturii profane, în filosofie, știință, artă și poezie. Iată cuvintele sale: „Ce este comun între Atena și Ierusalim, între Academie și Biserica! Cu atât mai rău pentru aceia care au dat la lumină un creștinism stoic, platonice, dialectic. Pentru noi, nu mai avem nevoie de curiozitate, după Iisus Hristos, nici de cercetare, după Evanghelie” (De praescriptione haereticorum, 7).

Biserica, însă, a urmat direcția Sfântului Iustin. Rigorismul său moral l-a împins încă de la 206 spre montanism, la care a trecut formal către 213. El a creat o sectă aparte, a tertulianicilor, pe care i-a readus la dreapta credință, mai târziu, Fericitul Augustin († 430).

Minucius Felix era un celebru avocat african, care locuia la Roma și a trecut la creștinism. El a scris pentru apărarea creștinismului o apologie, sub formă de dialog, numită, după numele personajului principal al lucrării „Octavius”. Dialogul se desfășoară între păgânul Caecilius, care acuza creștinismul, și creștinul Octavius, care apăra pe creștini de toate acuzațiile și calomniile păgânilor.

Apologetii au avut un mare rol nu numai în apărarea creștinismului, au contribuit, în același timp, în mare măsură la creștinarea societății greco-romane, ajutând pe păgâni să se elibereze de toate prejudecățile și îndoielile lor față de credința creștină.

Pr. Prof. Dr. Ioan Rămureanu

A trecut la cele veșnice ARHIMANDRITUL GRIGORIE BĂBUȘ (03.06.1915 – 07.02.2008)

S-a născut la data de 3 iunie 1915 în comuna Teișani, jud. Prahova. La vârsta de 13 ani, a intrat ca frate începător la mănăstirea prahoveană Cheia, unde era stareț unchiul său, Arhimandritul Grigorie Georgescu. Aici a îndeplinit cu râvnă mai multe ascultări, printre care cea de paracliser. La vârsta de 18 ani, a susținut examenul de admitere la Seminarul Teologic de la Mănăstirea Cernica, având colegi apropiați pe monahul Teoctist Arăpașu, viitor patriarh al României și pe monahul Sofian Boghiu, viitor stareț al Mănăstirii Antim din București.

După absolvirea Seminarului Teologic, a urmat cursurile Facultății de Teologie din București, înscriindu-se apoi și la cursurile de doctorat. Fiind înzestrat cu o voce deosebită, a devenit, pe rând, cântăreț și ierodiacon la Catedrala Patriarhală din București, iar apoi, la data de 22 februarie 1948, ieromonah. Mai târziu a fost numit stareț al Mănăstirii Cheia, până când Patriarhul Justinian I-a readus la București, unde o vreme a fost duhovnic al studenților Facultății de Teologie, iar în anul 1950 a fost hirotesit protosinghel de către Episcopul Vicar Patriarhal Teoctist Botoșaneanul. Patriarhul Justinian i-a încredințat misiunea de a se ocupa de organizarea Bibliotecii Sfântului Sinod, din incinta Mănăstirii Antim,

unde a lucrat împreună cu prietenul său Arhimandritul Bartolomeu Anania.

În data de 25 martie 1956, de Bunavestire, a fost hirotesit arhimandrit de către însuși Patriarhul Justinian.

În anul 1959, la 13 martie, noaptea, a fost arestat de securitate, care i-a confiscat și puținele lucruri pe care le avea. A fost închis vreme de câțiva ani împreună cu părintele profesor Dumitru Stăniloae, profesorul Teodor M. Popescu, poetul Radu Gyr, și alții, suferind în sinistrele închisori de la Aiud și Jilava. Eliberat din închisoare în anul 1964, Arhimandritul Grigorie Băbuș revine la Mănăstirea Antim din București, la Biblioteca Sfântului Sinod pe care o va sluji cu dăruire și pricepere, precum și la altarul Sfintei Catedrale Patriarhale, mai bine de 50 de ani.

A scris câteva cărți și multe articole, printre care:

Izvoare liturgice și pastorale;
Bibliografia tipăriturilor psaltice ale lui Anton Pann;
Lumină pentru suflet-predici.

Slăbit de vârstă și de boală, părintele Arhimandrit Grigorie Băbuș s-a retras la mănăstirea de metanie, Cheia, în noiembrie 2006, petrecând ultimii ani în rugăciune și nevoițe, primind adesea vizita fiilor duhovnicești.

A trecut la cele veșnice în 7 februarie 2008.

93 de ani de la nașterea vrednicului de pomenire Părinte Patriarh Teoctist

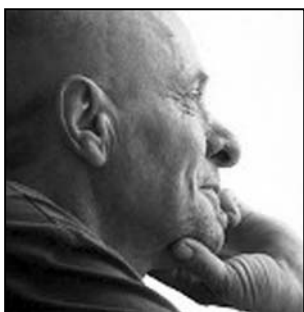
La 7 februarie 2008, se împlinesc 93 de ani de la nașterea vrednicului de pomenire Părinte Patriarh Teoctist. Cel care a fost al 5-lea Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române s-a născut la 7 februarie 1915, în localitatea Tocileni, județul Botoșani, și a trecut la cele veșnice în data de 30 iulie 2007. Cu prilejul împlinirii a 93 de ani de la nașterea vrednicului de pomenire PF Părinte Teoctist, la inițiativa PF Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, bătrânii de la Centrul de Îngrijiri nr. 1 „Sfântul Vasile cel Mare” din Sectorul 4 - București au primit o masă caldă fiind oficiată slujba Parastasului. În ultimii 10 ani, PF Părinte Teoctist obișnuia să meargă în mijlocul persoanelor vârstnice, de la diferite centre sociale. De asemenea, în amintirea acestei zile, la Catedrala patriarhală a fost oficiată slujba Parastasului în cinstea vrednicului de pomenire PF Părinte Teoctist.

133 de ani de la nașterea mitropolitului Nectarie Cotlarciuc

La, 7 februarie 2008, se împlinesc 133 de ani de la nașterea mitropolitului Bucovinei Nectarie Cotlarciuc. ÎPS Sa s-a născut la 7 februarie 1875, în localitatea Stulpicani, județul Suceava. A absolvit Liceul la Suceava, apoi a făcut studii superioare la Universitatea din Cernăuți, unde obține doctoratul în Teologie și Filosofie. De asemenea, a făcut studii de specializare la Universitățile din Viena, Bonn, Würzburg și München (1899 - 1901). În anul 1901 a fost numit profesor suplinitor la Liceul de Stat din Cernăuți, apoi funcționar la Biblioteca Universității, bibliotecar, apoi directorul Bibliotecii. Tot în anul 1901 a fost numit diacon al Catedralei din Cernăuți, iar în anul 1904 a fost numit preot, pentru ca cinci ani mai târziu să fie instalat ca protopop și profesor titular la catedra

de Teologie practică a Facultății de Teologie din Cernăuți, unde a fost și decan în anul universitar 1920 - 1921. La 29 martie 1923 a fost ales episcop de Cetatea Albă - Ismail, fiind înscăunat la 20 mai 1923. La 7 noiembrie 1924 a fost ales arhiepiscop al Cernăuților și mitropolit al Bucovinei, fiind instalat la 10 noiembrie 1924. În această calitate a fost delegat al Bisericii noastre la câteva Congrese ale Mișcării ecumenice din Stockholm (1925), Lausanne (1927), la Conferința episcopilor anglicani din Palatul Lambeth (1930) și la Congresul vechilor catolici de la Viena și Bonn (1931). De asemenea, este autorul unor lucrări de Drept bisericesc, Filosofie, Omiletică și Liturgică. Mitropolitul Nectarie Cotlarciuc a trecut la cele veșnice în data de 4 iulie 1935, la Cernăuți.

Un boschetar-poet din Bălți visează să-și editeze o carte de poezie

Valeri Derenovski, un fost profesor de limbă rusă, iar acum boschetar, scrie versuri și dorește să le vadă editate într-un volum, informează Agentia DECA-press. Timp de o lună, bărbatul a umplut trei caiete cu poezii. Acestea sunt dedicate lui Dumnezeu și celui mai înălțător sentiment din lume – dragostea. Acum Valeri Derenovski, care are 55 de ani, este găzduit de o secție din Spitalul din Bălți, dar în ultimii ani a tot vagabondat pe străzile „capitalei nordice”.

Anterior, a muncit ca zilier, dar angajatorii nu i-au plătit pentru muncă, astfel ajungând să cerșească în preajma unei biserici din Bălți. La începutul iernii, el a fost adăpostit la Secția de dermatovenerologie a Spitalului din Bălți. Asta după ce, având mâinile degerate, s-a adresat autorităților locale după ajutor.

La spital, Valeri și-a amintim de pasiunea pentru poezie. „Timp de 25 de ani am fost profesor de limba rusă, am predat și alte discipline în școala din satul Mihailovca, raionul Sângerei. Primele poezii le-am scris la vârsta de opt ani, spune Valeri. După ce soția, plecată la muncă în Italia, m-a părăsit pentru a se casatori cu altcineva, am lăsat școala și m-am apucat de băut. Am o fiică la Cricova și un fiu în Moscova, dar nu i-am văzut de mult timp. Am încercat să-mi caut un rost la Bălți, dar și aici am avut parte doar de necazuri. Acum, când stau la adăpost și sunt hrănit, am început să scriu poezii din nou”, povestește Valeri Derenovski.

Bărbatul spune că ar vrea să stea în spital până la sfârșitul iernii pentru a putea scrie cât mai multe poezii, iar mai apoi să facă rost de bani pentru a-și edita un volum de versuri.

Valeri Derenovski afirmă că ar dori să se întoarcă acasă, în satul Grigorovca (Sângerei) și să întemeieze o nouă familie cu Liuba, o femeie din Bălți care este și protagonista unor poezii pe care le-a scris.

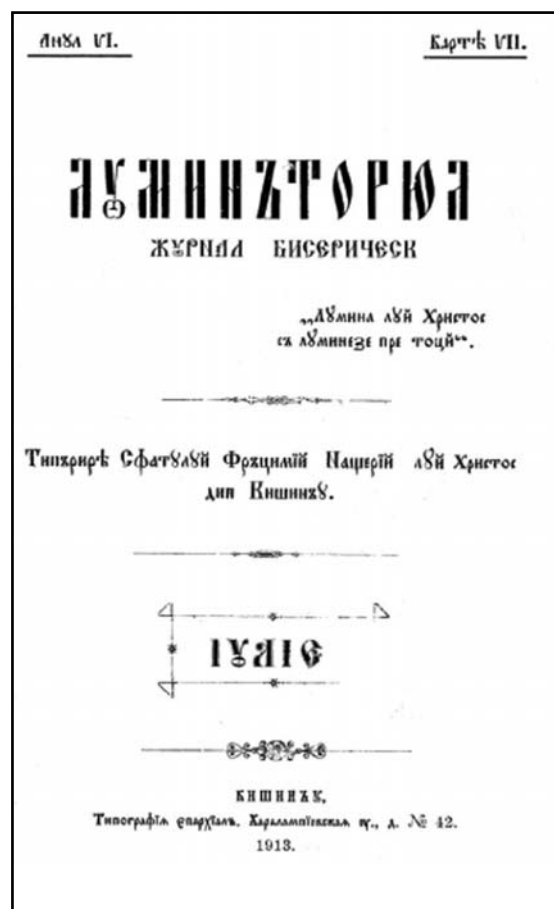
REVISTA LUMINĂTORUL – 100 DE ANI

Deși presa bisericească din Basarabia a luat naștere în jumătatea a doua a secolului al XIX-lea, primul periodic bisericesc care a văzut lumina tiparului în Basarabia este „Кишиневские Епархиальные Ведомости”, organ al Eparhiei Chișinăului și Hotinului, putem spune cu siguranță că presa națională bisericească începe cu revista „Luminătorul”, de la apariția primului număr al căreia anul acesta se împlinesc 100 de ani.

Preoțimea basarabeană, după Congresul eparhial din 1907, prin societatea clericilor din Chișinău „Frățimea Nașterea lui Hristos” intervine pe lângă Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse cu rugămintea de a le aproba editarea unei reviste cu caracter religios și moral.

Pentru apariția unei reviste bisericești, într-o capitală de gubernie, era necesară, după înalte și stăruitoare demersuri, aprobarea Țarului, consfințită prin ukaz împărătesc.

La 20 decembrie 1907, prin scrisoarea nr. 15441, autoritățile superioare bisericești aduc la cunoștință episcopului Vladimir Sinikovski (12 august 1904-16 septembrie 1908), că prin „Ukazul, Măriei sale Împăratul Sângurștăpânitorul a toată Rusia” prin care acesta aproba, în urma raportului „Preasfântului Îndreptătorului Sinod”, alcătuit pe temeiul intervenției „Preasfântului Vladimir, episcopul Chișinăului și Hotinului”, „scoaterea jurnalului bisericesc „Luminătorul”.

Într-un comunicat din partea redacției se redă istoricul înființării revistei, și scopul acesteia: ca preoțimea „să-și îndeplinească datoria de a lumina poporul lor, nu numai prin cuvintele, care ei le spun norodului, ci și prin scrieri pentru norod [...] să lumineze pe cei ce zac întru întunericul neștiinței și vorbesc moldovenește...”.

Cel dintâi număr al revistei a văzut lumina tiparului la 25 ianuarie 1908 în limba română fiind imprimat în 1500 de exemplare la Tipografia Eparhială, de curând reînființată, avându-l pe Constantin Popovici fostul rector al Seminarului Teologic din Chișinău, președinte al comitetului de redacție și prim-redactor al publicației. Din colegiul de redacție mai făceau parte ieromonahul Gurie Grosu (viitor mitropolit al Basarabiei), protoierei Spiridon Muranovici, cenzorul Mihail Ciachir, Iustin Ignatovici, Constantin Parfeniev și Grigore Constantinescu.

La început revista apărea ca organ de presă al Sfatului Frățimii Nașterii lui Hristos din Chișinău.

După unirea Basarabiei cu Patria Mamă la 1918, Consiliul Superior Eparhial, la propunerea arhiepiscopului Nicodim Munteanu, a declarat revista „Luminătorul” buletin oficial al Eparhiei Chișinăului și

Hotinului în locul revistei „Кишиневские Епархиальные Ведомости” (Revistei eparhiale a Chișinăului). Publicația avea o parte oficială, editată cu caractere latine, și una neoficială — ca supliment, editată cu caractere rusești, compartimentul oficial apărând bilunar, celălalt — lunar, iar din 1924 până în 1943 numai cu caractere latine. Revista a publicat învățători, cuvântări ale preoților parohi, traduceri, scrieri privitoare la obiceiuri și credințe deșarte, documente, hrisoave cu privire la istoria vieții obștești, bisericești din Eparhia Chișinăului, poezii cu conținut moral bisericesc, cronica vieții bisericești din eparhie ș.a.

Între colaboratorii acestei reviste pe lângă harnicul profesor de seminar, preotul C. Popovici și arhimandritul, mai apoi mitropolitul Gurie (Grosu), vedem numele unor personalități notorii din istoria culturii românești din Basarabia, ca ieromonahul Dionisie de la mănăstirea Suruceni, M. Ignatovici, C. Parfeniev, S. Bejan, Vl. Baltaga, prof. N. Enea, C. Tomescu, învățătorul Gh. Tudor, Gh. Dânga, cântărețul Slava Dănilă ș.a.

Aici au apărut pentru prima dată lucrările poetului basarabean A. Mateevici scrise în 1910 — 1914 și traduceri ale din creația scriitorilor ruși: G. Derjavin, A. Pușkin, M. Lermontov, I. Nikitin, F. Tiutcev, S. Nadson, A. Tolstoi ș.a. precum și un studiu dedicat mitropolitului Gavriil Bănulescu-Bodoni (+1821), fondatorul episcopiei Chișinăului și Hotinului.

„Luminătorul” s-a dovedit a fi publicația cea mai longetivă din câte s-au editat prin părțile noastre, cu caracter religios și moral. Revista a apărut fără intermitențe, doar cu unele modificări-ajustări de caractere, volum, statut, program etc. până în 1944, când și-a suspendat apariția în împrejurările binecunoscute.

Odată cu ocuparea Basarabiei, la 28 iunie 1940, „Luminătorul”, își întrerupe apariția cu numărul pentru luna iulie 1940. La începutul anului 1941, redactorul revistei Constantin Popovici, președinte de onoare al publicației, anunța în paginile ziarului „Raza” reluarea editării „Luminătorului”. De atunci, revista apărea în 4-5 coli, cu o periodicitate lunară (uneori numerele erau cumulate), până în iunie 1944. Din august 1941 revine la Chișinău. Colaboratori fideli în această perioadă au fost Paul Mihailovici (Mihail), Constantin Tomescu, Serghie Bejan, Pavel Grosu ș.a.

Prin scrierile sale, în special prin unele editoriale referitoare la istoria bisericească a românilor, deși în manifestările sale naționale a fost foarte prudentă, revista a contribuit la deșteptarea conștiinței naționale, a luminat ca o făclie Basarabia, a pășit și peste Nistru, pentru a trezi sufletul românesc de acolo, a trecut și Prutul.

După căderea comunismului, în 1992, protoiereul Petru Puburuz, majistru în teologie, în calitate de redactor-șef își asumă responsabilitatea de a relua editarea „Luminătorului”, ca revistă a eparhiei Chișinăului și a Moldovei și a Societății culturale și bisericești „Mitropolitul Varlaam”. În această postură revista a apărut pe parcursul unui an (1992). Din anul următor, 1993, apare de acum ca revistă a Mitropoliei Basarabiei și a Societății culturale și bisericești „Mitropolitul Varlaam”. Revista apare o dată în două luni.

Este remarcabil faptul că pe parcursul ultimilor 16 ani (1992-2008) „Luminătorul” reflecta problemele timpului prezent atât în spațiul autohton, cât și în cel internațional. Materialele înserate în paginile lui pot fi delimitate în următoarele compartimente mai importante: informație (cronica), catehetica, dogmatica, pastorație, filocalie, morala creștină, patristica, patrologie, istorie a Bisericii creștine (române și universale), personalii (personalități proeminente), sinaxar, apologetica ortodoxă, probleme sociale stringente ș. a. După caracterul conținutului, 2/3 din materiale au un caracter de popularizare, restul - teoretico-practic și științific.

Dr. Fuștei Nicolae, Institutul de Istorie, Stat și Drept al AȘM

NELINIȘTIT ESTE SUFLETUL NOSTRU PÂNĂ NU SE ÎNTOARCE IARĂȘI LA TINE, DOAMNE

LECTII DE CATEHIZARE

Lecția 31

“Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor”

Sf. Liturghie și cele Șapte Laude sau serviciul divin zilnic al Bisericii

Centrul serviciului public divin este Liturghia, în timpul căreia are loc Taina numită Sf. Euharistie. Liturghia este soarele în jurul căreia se mișcă pe orbite diferite slujbele însoțitoare sau pregătitoare pentru Sf. Euharistie.

Slujbele zilnice, care se săvârșesc în biserici și care preced Sf. Euharistie, se numesc cele Șapte Laude bisericesti.

Biserica Ortodoxă își îndeplinește datoria ei de a cinsti pe Dumnezeu, de a-I mulțumi și a-L lăuda printr-o salbă de slujbe bisericesti, adică rânduieli statornicite de tradiția bisericească, după care se săvârșește cultul divin public. Prin ele, Biserica cinstește atât pe Dumnezeu, cât și pe sfinții care și-au câștigat recunoștința ei și răsplata fericirii veșnice în ceruri pentru felurite merite; totodată, prin ele dobândim de la Dumnezeu și harul Său, precum și ajutorul și toate darurile de care omul are nevoie pentru viața sa religioasă și pentru mântuirea sufletului.

Cele Șapte Laude bisericesti, adică slujbele prin care Biserica își îndeplinește datoria ei de a aduce lui Dumnezeu cinstire și laudă necurmată (zilnică) din partea tuturor credincioșilor ei, sunt următoarele: Vecernia, Pavcernița, Miezonoptica, Utrenia cu Ceasul I, Ceasul al III-lea, Ceasul al VI-lea și Ceasul al IX-lea. Precum am spus, ele au în centrul lor Sfânta Liturghie; de aceea unele dintre aceste Laude se săvârșesc în ziua premergătoare Liturghiei, ori nemijlocit în ziua Liturghiei, care se săvârșește între Ceasul al VI-lea și Ceasul al IX-lea.

Originea Laudelor bisericesti o găsim în Vechiul Testament, unde erau stabilite ore în timpul zilei pentru rugăciune, și anume dimineața și seara: „Și pentru a sta dimineața și seara a lăuda și a se mărturisi Domnului” (1 Par. 23, 30). Așa s-a stabilit la început Ceasul al III-lea de dimineață (ora 9 la noi) și Ceasul al IX-lea spre seară (ora 3 după amiază), apoi s-a adăugat Ceasul al VI-lea (ora 12 sau amiaza): „Iar eu către Dumnezeu am strigat și Domnul m-a auzit pe mine. Seara și dimineața și la amiază spune-voi, voi vesti și va auzi glasul meu” (Ps. 54, 18—19). La acestea s-au mai adăugat și alte momente din zi în care se aduce laudă lui Dumnezeu, lucru despre care vorbește psalmistul David: „De șapte ori pe zi Te-am lăudat pentru judecățile dreptății Tale” (Ps. 118, 164) și: „La miezul nopții m-am sculat ca să Te laud pe Tine pentru judecățile dreptății Tale” (Ps. 118, 62).

În baza acestei obișnuințe, Sfinții Apostoli încă de la început își făceau rugăciunile lor la anumite ore din timpul zilei. De exemplu, la Ceasul al III-lea din zi ei se aflau la rugăciune când S-a pogorât peste ei Duhul Sfânt (Fapte 2, 15). La ceasul al VI-lea Sf. Apostol Petru s-a suit în foisor ca să se roage (Fapte 10, 9). În același scop Petru și Ioan s-au suit în templu la Ceasul al IX-lea, când au vindecat pe un bărbat olog (Fapte 3, 1); Sf. Apostol Pavel și cu Sila, fiind în închisoare, lăudau pe Dumnezeu la miezul nopții (Fapte 16, 25).

Această practică a Sfinților Apostoli de a face rugăciuni la anumite ore a dus la obișnuința credincioșilor de a se aduna și ei la acele ore și a aduce rugăciuni și laudă lui Dumnezeu; ba mai mult, s-au adăugat și alte momente de rugăciune din timpul zilei, la sfârșitul sec. IV ajungându-se la cifra șapte, întâlnită foarte des în cărțile Vechiului Testament: „în ziua a șaptea S-a odihnit Dumnezeu de lucrul Său” (Facere IV, 5); cetatea Ierihonului a fost înconjurată de șapte preoți cu șapte trâmbițe în timp de șapte zile, înainte de a fi cucerită (Iosua 6, 13—21); în profeția lui Daniel referitoare la venirea Mântuitorului apare de asemenea numărul șapte (Daniel 9, 24).

În Noul Testament cifra șapte are o însemnătate deosebită. De șapte ori zece este numărul ucenicilor Domnului (Luca 10, 1); șapte pilde despre împărăția cerurilor a rostit Mântuitorul (Matei 13); El recomandă ca iertarea aproapelui să fie de șaptezeci de ori câte șapte (Matei 18, 11—23); șapte cereri sunt în Rugăciunea Domnească; Sf. Apostol Ioan scrie celor șapte Biserici din Asia (Apoc. 1, 4) etc. Importanța aceasta simbolică și străveche a cifrei șapte s-a păstrat și în învățătura Bisericii noastre. De exemplu: darurile Duhului Sfânt sunt șapte; șapte sunt sfintele taine; șapte sunt păcatele de moarte; șapte este numărul preoților slujitori, precum și al pericopelor din Apostol și Evanghelie, care se citește la Taina Maslului. Iată de ce Sfinții Părinți, având în vedere că numărul acesta este foarte des întâlnit în scrierile Sfintei Scripturi, au limitat numărul Laudelor bisericesti la șapte.

Timpul săvârșirii Laudelor bisericesti începe cu slujba de seară, adică cu Vecernia și se încheie cu Ceasul al IX-lea din ziua ce începe. Pentru a putea participa

credincioșii la ele, Laudele bisericesti au fost împărțite în trei grupe sau cicluri, care cuprind:

Grupa I: Ceasul al IX-lea, cu care se încheie serviciul divin al zilei în care ne aflăm, Vecernia, cu care începe serviciul divin al zilei următoare, și Pavcernița.

Grupa a II-a: Miezonoptica, Utrenia și Ceasul I, care este împreună cu Utrenia.

Grupa a III-a: Ceasul al III-lea, Ceasul al VI-lea și Obednița, care de fapt nu face parte din cele șapte Laude și se săvârșește numai în mănăstiri, mai ales în zilele în care nu se face Liturghie.

Aceste trei grupe de slujbe închipuie Sfânta Treime și, după cum zice Sf. Simeon al Tesalonicului, ne dau prilejul să ne asemănăm cu cele noua cete îngerești, care laudă neîncetat pe Dumnezeu în ceruri.

DESPRE
VECERNIE,
PAVCERNIȚĂ,
MIEZONOPTICĂ,
UTRENIE ȘI
CEASURI

Vecernia

(de la вечер = seară) este slujba de seară, cu care începe serviciul divin din fiecare zi liturgică. În vechime ea se săvârșea după apusul soarelui, iar azi se săvârșește la orele trei (iarna) sau patru (vara) după amiază. Deși este slujbă de seară, în anumite zile din cursul anului se săvârșește dimineața, când este împreună cu Liturghia; așa se face în toate zilele din Postul Mare când se săvârșește Liturghia Darurilor mai Înainte Sfințite, precum și în cele patru zile din cursul anului în care se face Liturghia Sfântului Vasile unită cu Vecernia (ajunul Nașterii și al Bobotezei, Joia și Sâmbăta din Săptămâna Patimilor); la fel se întâmplă în anii când Buna-Vestire cade într-una din zilele de luni până vineri în Postul Mare și când se săvârșește Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur unită cu Vecernia. De asemenea, Vecernia zilei de luni după Rusalii se face în Duminica Rusaliilor îndată după Liturghie.

Vecernia este o slujbă de mulțumire pentru ziua care a trecut, dar și o rugăciune de cerere pentru a petrece noaptea și ziua următoare sub scutul lui Dumnezeu. Ea ne amintește de ridicarea de pe cruce și înmormântarea Domnului nostru Iisus Hristos, care a avut loc spre seară.

Vecernia este de trei feluri: a) Vecernia sărbătorilor; b) Vecernia mică și c) Vecernia de toate zilele (a zilelor de rând).

a) Vecernia sărbătorilor se săvârșește în ajunul duminicilor, al sărbătorilor împărătești și al sărbătorilor sfinților cu prăznuire;

b) Vecernia cea mică se săvârșește numai la sărbătorile cu priveghere și la sfințirea bisericii, la hramul bisericii, iar la mănăstiri se face la toate sărbătorile cu priveghere, înainte de masa de seară;

c) Vecernia de toate zilele (a zilelor de rând).

Pe lângă Vecerniile amintite, mai există câteva Vecernii din cursul anului cu anumite particularități în rânduiala lor, și anume:
Vecernia din Vinerea Patimilor (Vecernia Sâmbetei celei Mari), la care vohodul se face cu Evanghelia. După prochimene se citește o paremie, un Apostol și o Evanghelie. La „Mărire... și acum...”, de la stihovăna, preotul scoate Sfântul Epitaf în mijlocul bisericii, unde rămâne pentru slujba deniei Prohodului.

Vecernia din Duminica Paștilor (Vecernia zilei de Luni din Săptămâna Luminată, numită și „A doua înviere”).

Vecernia din Duminica Rusaliilor (Vecernia zilei de luni). Se face imediat după otpustul Liturghiei, preotul fiind îmbrăcat în toate veșmintele. După binecuvântare

se cântă „Împărate ceresc...”, iar la ectenia mare se adaugă cereri speciale. După prochimene („Cine este Dumnezeu...”) se citește două rugăciuni cu îngenunchere. După ectenia întreită, alte două rugăciuni, iar după „Învrednicește-ne, Doamne...” se citește alte trei rugăciuni, toate în legătură cu Pogorârea Sfântului Duh. Otpustul are o formulă specială (a se vedea Liturghierul).

Pavcernița sau Noptânda

Este o slujbă care se săvârșește după cină sau după Vecernie, din care cauză se numește Pavcerniță. Cu ea se face încheierea zilei. Prin această slujbă se aduce mulțumire lui Dumnezeu pentru ajutorul dat în decursul zilei, cerându-se totodată ajutorul Lui și pentru noaptea care începe. Pavcernița este de două feluri: mică și mare.

a) Pavcernița mică se face în sâmbetele și duminicile din Postul Mare și în toate zilele din restul anului, cu excepția Săptămânii Luminate;

b) Pavcernița mare se săvârșește numai în zilele de rând (de luni până vineri) din Postul Mare, iar în restul anului numai în ajunul Nașterii Domnului și Bobotezei.

Miezonoptica

Este slujba de la miezul nopții, dar în practică ea se săvârșește dimineața, înainte de Utrenie, rânduiala fiind cuprinsă în Ceaslov. Miezonoptica ne aduce aminte de rugăciunea Mântuitorului în grădina Ghetsimani, precum și de judecata de apoi, când Mirele Bisericii va veni la miezul nopții (Matei 25, 1—13).

Rânduiala are trei variante: una pentru zilele de rând (de luni până vineri), alta pentru sâmbete și alta pentru duminici. Toate au același plan, doar că variază cântările, rugăciunile și psalmii care se citește.

Utrenia

(de la slav. utro, grec. ὄρθρος; sau το ὄρθρινον - dimineață), numită uneori și mănecândă (de la lat. mane - dimineață), este serviciul religios de dimineață, prin care mulțumim lui Dumnezeu pentru noaptea care a trecut și ne rugăm să viețuim în pace ziua care începe. Utrenia sărbătorilor cu priveghere se oficiază în seara zilei precedente, unită cu Vecernia mare. Tot seara în ajun se săvârșește și Utrenia de joi și sâmbătă în săptămâna a V-a a Postului Mare (miercuri și vineri seara), precum și în toate zilele Săptămânii Sfințelor Patimi; în aceste zile însă Utrenia se săvârșește fără să fie unită cu Vecernia și poartă denumirea de denie.

În Duminica Vameșului și a Fariseului și în duminicile următoare până la a cincia din Postul Mare (inclusiv) se cântă „Ușile pocăinței...”, în cărările mântuirii...” și „La mulțimea faptelor mele...”.

Utreniile din zilele Săptămânii Patimilor:

Denia de Joi seara se caracterizează prin adăugirea celor douăsprezece Evanghelii, a antifoanelor, scoaterea Sfintei Cruci în mijlocul bisericii înainte de Evanghelia a șasea și sărutarea ei de către preot și credincioși. După Evanghelia a șasea se cântă Fericirile, apoi se continuă citirea celorlalte Evanghelii.

Denia de Vineri seara sau Utrenia Sâmbetei celei Mari este slujba înmormântării Domnului. După începutul obișnuit se cântă „Dumnezeu este Domnul...” și troparele îngropării Domnului („Iosif cel cu bun chip...” și celelalte). Apoi se cântă cele trei stări ale Prohodului Domnului.

Utrenia Duminicii Sfințelor Paști (Utrenia Învierii). Se face în timpul nopții de sâmbătă spre duminică, începând de la ora 12. Preotul îmbracă toate veșmintele luminate, întocmai ca la Sfânta Liturghie, apoi iese cu o luminare prin ușile împărătești și, adresându-se credincioșilor, zice: „Veniți de luați lumină” (de trei ori), iar după ce credincioșii și-au aprins luminările, preotul, luând Sfânta Evanghelie și Sfânta Cruce, iese din biserică, precedat de cântăreți, care poartă icoana învierii și cântă „Învierea Ta, Hristoase”.

Utreniile sărbătorilor Sfintei Cruci de la 1 august, 14 septembrie și Duminica a treia din Postul Mare. Sunt utrenii obișnuite, doar că la sfârșitul lor după ultimul „Sfinte Dumnezeule...” de la doxologie se scoate Sf. Cruce în mijlocul bisericii, după o anumită rânduială, pentru a fi cinstită și sărutată de credincioși (a se vedea rânduiala din Liturghier, Mineiul pe septembrie, Tipicul și Triodul la Duminica a treia din Postul mare).

(va urma)

Dr. Nicolae Fuștei

UN ARHIEREU IUBIT DE TOȚI ȘI BLÂND CA NIMENI

Tuturor toate m-am făcut, ca în orice chip,
să măntuiesc pe unii.
Dar toate fac pentru Evanghelie,
ca să fiu părtaș la ea.
(I Cor. 9, 22-23)

Pe data de 28 ianuarie a.c., la orele 5.15 dimineața, după o boală îndelungată, Întâi Stătătorul Bisericii Ortodoxe din Elada Arhiepiscopul Hristodul a trecut în lumea dreptilor.

Arhiepiscopul Atenei și a întregii Elade Hristodul (în lume Hristos Paraskevaidis) s-a născut la data de 17 ianuarie 1939 în localitatea Xanthi, Grecia. Tatăl său, Constantinos Paraskevaidis, a fost negustor și unul dintre cetățeni de vază a orașului. A participat la toate manifestările naționale. A îndeplinit funcția de primar în perioada 1946-1950, când Grecia suferea din cauza luptelor. În 1941, după ce Germania a declarat război Greciei, Constantinos și-a adus familia la Atena, unde a considerat că va fi mai în siguranță.

Aici, Hristos urmează studiile primare și gimnaziale, apoi, timp de 6 ani a studiat la Liceul „Leonteion”, după care studiază dreptul și teologie în cadrul Universității din Atena (1962-1967), încheiat cu calificativul „magna cum laudae”. În același timp, a studiat muzica bizantină la Conservatorul (Odeion) din Atena, unde a fost apreciat pentru calitățile sale vocale. Începând cu anul 1961, și-a adus contribuția la promovarea teologiei ortodoxe prin diverse articole și studii de specialitate în reviste teologice și în cele laice.

Părinții tânărului Hristos așteptau de la copilul lor o cariera laică. Însă din copilărie a manifestat o puternică vocație pentru preoție, fiind în mare parte influențat de duhovnicul său Kalinic (Karusus), Mitropolit de Pireu, și-a

ales calea slujirii la Altarul lui Hristos.

În 1961, arhimandritul de atunci Kalinic a ajuns stareț al Mănăstirii Varlaam din renumita Meteora. Acolo Hristos a primit monahismul, primind numele de Hristodul. După puțin timp a fost hirotonit diacon, iar în 1965 – preot și apoi hirotesit arhimandrit. A slujit la biserica „Adormirea Maicii Domnului” din localitatea Palio Faliro, îndeplinind funcția de predicator, funcționar și secretar al Sfântului Sinod.

În data 14 iulie 1974, la vârsta de 35 de ani, a fost ales și hirotonit episcop cu titlul de Mitropolit de Dimitriadis și Almiro și întronizat la 4 august același an. În cei 24 de ani de arhipăstorie la catedra Mitropoliei de Dimitriadis s-a evidențiat în mod deosebit printr-o frumoasă activitatea pastorală și social-filantropică. S-a ocupat în special de pastorația tinerilor. A fondat un centru pentru ajutorarea familiilor. S-a interesat continuu de pregătirea clerului. A contribuit la dezvoltarea dialogului între Biserica și intelectuali.

Mitropolia condusă de el a fost prima mitropolie din Elada, care a deschis o pagină electronică în rețeaua Internet; în 1992 a inaugurat un post de radio bisericesc, numindu-l „Mărturisirea Ortodoxă”. La fel, a organizat și alte centre social-filantropice: Centrul de asistență familială, școli eclesiale pentru mături și adolescenți, multiple aziluri și centre de ajutorare a celor nevoiași. În timpul celor 24 de ani de păstorie a hirotonit peste 150 de clerici și a promovat tinerii în diferite misiuni în cadrul administrației mitropolitane. A efectuat călătorii canonice în mai multe țări ortodoxe, unde a stabilit relații interbisericești cu mulți ierarhi ale Bisericilor Ortodoxe surori.

În paralel, a urmat cursurile de doctorat în teologie, unde a tratat cu amănunt problema vechiului calendar.

Alegerea Mitropolitului Hristodul în calitate de Arhiepiscop de Atena a avut loc în data de 28 aprilie 1998, iar întronizarea săvârșită pe 9 mai aceluiași an.

Cu înscăunarea la catedra Atenei, P.F. Hristodul a deschis o epocă nouă în istoria eclesială din Elada, epocă de dialog viu și dinamic cu tineri, oameni de politică și cultură, Biserici surori și diverse confesiuni religioase.

Era un bun cunoscător al limbilor engleză, germană, franceză și italiană. După moartea sa ne-a lăsat o mulțime de cărți și studii cu caracter teologic și moral-educational.

A rămas în memoria grecilor, precum și altor oameni, care au avut fericită ocazie să-l cunoască, ca un ierarh cu o minte lucidă și un lider spiritual de proporție națională. Având suflet deschis și sincer a reușit să câștige autoritatea și dragostea celor din jur. Desigur că a fost criticat pentru limbajul său modest, direct și fără patos, a fost învinuit de „agonisirea” averilor lumești; după moartea lui Hristodul s-a constatat, că toată averea ierarhului a constat din atribute arhiericești (mitre, vesminte liturgice și engolpioane), iar casa sa părintească a donat-o unei mănăstiri. Pentru că a ținut minte de cuvintele psalmistului: „Cine se va sui în muntele Domnului și cine va sta în locul cel sfânt al Lui? Cel nevinovat cu mâinile și curat cu inimă, care n-a luat în deșert sufletul său și nu s-a jurat cu vicleșug aproapei lui. Acesta va lua binecuvântare de la Domnul și milostenie de la Dumnezeu, Mântuitorul său.” (Ps. 23, 3-5).

La fel nu uita nici de celelalte laturi ale societății contemporane: vizita spitale, sprijinul și patrona multiple proiecte filantropice pentru susținerea și ajutorarea celor nevoiași, migranți și vagabonzi.

Mereu găsea timp să facă fapte bune, milostenii și ajutoare, despre care nu știau nici chiar cei din împrejurimea sa. A iubit tineretul și tineretul l-a iubit ca pe un părinte duhovnicesc adevărat. Agenda sa zilnică prevedea vizitarea instituțiilor de învățământ (preșcolar, liceal și universitar),

unde, înconjurat de mulțime multă de copii și tineri, își împărțea lor dragostea și radia căldură sufletească. El s-a pronunțat că Biserica de azi îi primește absolut pe toți tinerii, necătând la înfățișarea lor exterioară. Și tinerii vin, pentru că știu că cineva îi așteaptă în Biserică. Lucrul acesta s-a vădit și mai clar după moartea ierarhului, când Catedrala Arhiepiscopală a fost înconjurată de mulțimea tinerilor, îndurerăți de pierderea iubitului arhipăstor.

Vocea sa frumoasă și cunoștințele perfecte de muzică bizantină l-a ajutat să înfrumusețeze slujbe arhiericești, pe care le admiră creștinii greci.

În plan interbisericesc, interreligios și interconfesional la fel găsea timp și dorință de a sluji și găsi căi pașnice de colaborare și dialog teologic. Prea Fericirea Sa a promovat dialogul dragostei între Biserica Greciei și Biserica Romei. Vizita Papei Ioan Paul al II-lea la Atena (4-7 mai 2001), precum și vizita arhiepiscopului Hristodulos la Vatican (12-14 decembrie 2006) au contribuit la consolidarea acestui dialog cu Vaticanul.

Dar luna iunie 2007 medicii au constatat că ierarhul este bolnav grav (cancer la ficat). La sfârșitul anului trecut în Florida s-a încercat o intervenție chirurgicală, dar fără succes. Ultimele luni starea sănătății Arhiepiscopului se agrava. Dar, continua să lucreze într-un regim supravegheat de medici, oferind audiențe oamenilor politici, ierarhilor și serviciilor mass-media.

După moartea sa, în țară a fost anunțat doliu național pentru trei zile. Sfântul Sinod a anunțat în public, ca în loc de obișnuitele flori, care se aduc la sicriu, credincioșii să ofere jefte și milostenii celor nevoiași în numele vrednicului de pomenire ierarh.

Timp de trei zile, ziua și noaptea, piața în fața catedralei era aglomerată de oameni, care așteptau câte 5-7 ore afară, ca să-și ia rămas bun de la ierarhul lor. Astfel, poliția municipală, care a supravegheat non-stop accesul în catedrala arhiepiscopală au calculat aproximativ trecerea unui număr de 20 de persoane pe minut.

Panihida a fost oficiată joi la Catedrala Arhiepiscopală din Atena de un sobor de ierarhi greci în frunte cu P.F. Bartolomeu, Patriarhul Ecumenic. La slujbă au fost prezenți conducerea republicii, ambasadori, atașati militari în Grecia. Dintre Întâi Stătătorii Bisericilor Ortodoxe au fost prezenți: P.F. Teodor, Patriarhul Alexandriei, P.F. Teofil, Patriarhul Ierusalimului, P.F. Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, P.F. Hrizostom II, Arhiepiscop al Ciprului, P.F. Anastasie, Arhiepiscop al Albaniei, P.F. Xristofor, Arhiepiscop al Cehiei, reprezentanții altor Biserici surori, Vaticanului, Bisericii Armene, precum și altor confesiuni religioase.

Joi, după oficierea Prohodului, sicriul a fost scos din catedrală și instalat pe un tun, fiind dus spre cimitirul vechi din Atena, unde sunt înhumați predecesorii săi în scaunul arhiepiscopal. Pe parcursul întregii procesiuni oamenii aruncau petale de trandafiri, aplaudau și strigau „Axios!” (Vrednic este) și „Athanatos!” (Nemuritor). Băteau clopote de la toate bisericile municipale. Din dealul Lichabet artileria militară a tras 21 de salve de artilerie.

La cimitir, Patriarhul Ecumenic, P.F. Bartolomeu a slujit o Panihidă. În momentul punerii capacului la sicriu, toți cei prezenți au cântat troparul Învierii, iar în momentul, când sicriul era coborât în mormânt, a fost intonat imnul național.

Arhiepiscopul Hristodul a rămas pe vecie în inimile credincioșilor din întreaga lume, pentru că „preoții care își țin bine dregătoria, să se învrednicească de îndoită cinste, mai ales cei ce se ostenesc cu cuvântul și cu învățătura” (I Tim. 5, 17).

Dumnezeu Să-l odihnească și în curțile dreptilor Să-l așeze!

Prot. Maxim MELINTI (Atena)

Dacă doriți ca mai multă lume să vă cunoască, trimiteți-ne materialele pe care le vom plasa în pagina noastră INTERNET

Stimați cititori, puteți vizita varianta electronică a publicației noastre pe adresa:

www.geocities.com/cortodox

ne puteți transmite mesajele și prin poșta electronică la următoarea adresă:

fustei_nicolae@yahoo.com

Stimați cititori! Nu uitați să vă abonați la “Curierul Ortodox” pe anul 2008

MATERIALELE PUBLIFICATE REFLECTĂ DOAR OPINIA AUTORILOR ȘI GRADUL LOR DE DOCUMENTARE

Stimați cititori, dacă ați citit ziarul și nu doriți să-l păstrați, transmiteți-l la alți cititori, dar vă rugăm să nu-l folosiți pentru necesități auxiliare

curierul ortodox

Publicație
în limba română
Indice de abonare: 22034

Adresa redacției:
“Curierul Ortodox”. Bd. Traian, 3/1
MD-2060 Moldova (Rep)
Tel. 77-25-33; 77-24-44
<http://www.geocities.com/cortodox>

REDAȚIA

Dr. Nicolae FUȘTEI - redactor șef,
Prot. Vasile CIOBANU - secretar responsabil,
Preot Dumitru TOLICO - redactor tehnic

Tipografia “Prag”
str. Spicului 94,
Chișinău
Tirajul: 1000
Comanda: 265